

Ю. Г. Ходирева, ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ „ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ” ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Ходирева Ю. Г.

Сутність поняття „інформаційно-комунікаційні технології” та доцільність їх використання на уроках математики

Через аналіз науково-методичної літератури розкрити сутність поняття „інформаційно-комунікаційні технології”, визначено доцільність їх використання на уроках математики у середній загальноосвітній школі. Поняття „інформаційно-комунікаційні технології” (ІКТ) не є однозначним. Узагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Під цими технологіями мають на увазі комп’ютери, мережа Інтернет, радіо та телепередачі, а також телефонний зв’язок. Визначив поняття інформаційно-комунікаційних технологій можна стверджувати, що використання ІКТ у навчанні математики в школі надає можливість вивчати її на якісно новому рівні. Але слід підкреслити, що вбудовування ІКТ у навчальний процес має базуватися на їх педагогічно обґрунтованому поєднанні з традиційними методичними системами навчання та при обов’язковому обґрунтуванні педагогічної доцільності такого використання, тобто освіта на сучасному етапі має задовольняти нові потреби й водночас зберігати свої сильні традиційні сторони.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, система навчання, освіта.

Ходырева Ю. Г.

Сущность понятия „информационно-коммуникационные технологии” и обоснованность их использования на уроках математики

Через анализ научно-методической литературы раскрыта сущность понятия „информационно-коммуникационные технологии”, обоснована их целесообразность использования на уроках математики в средней школе. Понятие „информационно-коммуникационные технологии” (ИКТ) не является однозначным. Вообще ИКТ можно определить как совокупность различных технологических инструментов и ресурсов, которые используются для

обеспечения процесса коммуникации и создания, распространения, сохранения и управления информацией. Под этими технологиями подразумевают компьютеры, сеть Интернет, радио и телепередачи, а также телефонная связь. Определив понятие информационно-коммуникационных технологий можно утверждать, что использование ИКТ в обучении математике в школе предоставляет возможность изучать ее на качественно новом уровне. Но следует подчеркнуть, что внедрение ИКТ в учебный процесс должен базироваться на их педагогически обоснованном сочетании с традиционными методическими системами обучения и при обязательном обосновании педагогической целесообразности такого использования, то есть образование на современном этапе должно удовлетворять новые потребности и одновременно сохранять свои сильные традиционные стороны.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, система обучения, образование.

Закон України „Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” однією з найважливіших особливостей нашого часу вважає „перехід розвинутих країн світу від постіндустріального до інформаційного суспільства, що зумовлює необхідність запровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери життєвої діяльності” [5]. Однією з головних умов успішності цього переходу є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві [5]. Тому характерною ознакою сучасної освіти, складовою єдиного освітнього простору систем освіти зарубіжних країн та невід’ємною частиною навчально-виховного процесу загальної середньої школи стали інформаційно-комунікаційні технології.

В умовах входження України в інформаційну стадію розвитку суспільства в наукових дослідженнях приділяється значна увага проблемі використання ІКТ в освітньому просторі, а саме: впровадження ІКТ в освітній процес навчальних закладів (Н. В. Апатов, Р. С. Гуревич, М. І. Жалдак, В. Ф. Заболотний, М. Ю. Кадемія, Н. М. Кириленко, С. С. Кізім, О. М. Коваль, Л. С. Шевченко), використанню освітніх можливостей мережі Інтернет (Л. В. Брескіна, Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Н. В. Морзе, А. В. Співаковський).

Через аналіз науково-методичної літератури розкрити сутність поняття „інформаційно-комунікаційні технології”, визначити доцільність їх використання на уроках математики у середній загальноосвітній школі.

Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, розповсюдження ігрових приставок, електронних іграшок і комп'ютерів надають велику увагу на виховання дитини і його сприйняття навколишнього світу. Істотно змінюється і характер його улюбленої практичної діяльності – гри, змінюються і його улюблені герої і захоплення. Раніше інформацію з будь-якої теми дитина могла отримати за різними каналами: підручник, довідкова література, лекція вчителя, конспект уроку.

Але сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації. Виникає питання, навіщо це потрібно. Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа засобів.

Вже давно доведено, що кожен учень по-різному освоює нові знання. Раніше викладачам важко було знайти індивідуальний підхід до кожного учня. Тепер же, з використанням комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, школи отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальних запитів кожного учня.

Необхідно навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працював на уроці, бачив плоди своєї праці і міг їх оцінити.

Допомогти вчителю у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційних технологій, у тому числі і комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Поняття „інформаційно-комунікаційні технології” (ІКТ) не є однозначним. Узагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Під цими технологіями мають на увазі комп’ютери, мережа Інтернет, радіо та телепередачі, а також телефонний зв’язок І. Захарова розуміє під ІКТ „конкретний спосіб роботи з інформацією: це і сукупність знань про способи та засоби роботи з інформаційними ресурсами, і спосіб та засоби збору, обробки та передавання інформації для набуття нових відомостей про об’єкт, що вивчається” [6, с. 22].

Зазвичай використовують типізацію засобів ІКТ за технічними ознаками – програмні та апаратні.

В. Трайнев [8] до складу ІКТ відносить сукупність методів та програмно-технічних засобів, що об’єднанні в технологічний ланцюг, який забезпечує збір, обробку, збереження та відображення інформації з метою зниження трудомісткості її використання, а також для підвищення її надійності й оперативності.

А. Дзюбенко ІКТ навчання визначає як сукупність програмних, технічних, комп’ютерних і комунікаційних засобів, а також способів та новаторських методів їхнього застосування для забезпечення високої ефективності й інформатизації освітнього процесу [3].

ІКТ є одним із засобів навчання, що сприяє реалізації педагогічної ідеї. Будь-який засіб навчання має конкретні дидактичні можливості, які відповідно до навчально-виховного завдання визначають його дидактичні функції.

На думку більшості дослідників, необхідно гармонійно поєднувати й взаємодоповнювати традиційні та інформаційно-комунікаційні засоби навчання.

Так, у роботі О. Гудиревої ІКТ охарактеризовано як „...новий вимір у просторі навчання. Це необхідний помічник учителя, інструмент для досягнення ним педагогічних цілей, але не панацея від усього традиційного.

Комп'ютер ні в якому разі не замінить живого спілкування з учителем, впливу особистості вчителя. Комп'ютер – це знаряддя, яке покращує роботу вчителя, але спочатку вчителів треба докласти чимало зусиль для опанування знаряддям, необхідно творчо проводити підбір матеріалу до уроків, переглянути методику викладання з погляду застосування ІКТ на уроці” [2, с. 27].

Таким чином, визначив поняття інформаційно-комунікаційних технологій можна стверджувати, що використання ІКТ у навчанні математики в школі надає можливість вивчати її на якісно новому рівні. Але слід підкреслити, що вбудовування ІКТ у навчальний процес має базуватися на їх педагогічно обґрунтованому поєднанні з традиційними методичними системами навчання та при обов'язковому обґрунтуванні педагогічної доцільності такого використання, тобто освіта на сучасному етапі має задовольняти нові потреби й водночас зберігати свої сильні традиційні сторони.

Література

1. **Григорьев С. Г.** Использование информационных и коммуникационных технологий в общем среднем образовании [Электронный ресурс] / С. Г. Григорьев, В. В. Гриншкун. – Режим доступа : <http://www.ido.rudn.ru/nfpk/ikt/vved.html>.

2. **Гудирева О. М.** Використання сучасних інформаційних технологій в освітній програмі „Intel® Навчання для майбутнього” / О. М. Гудирева // Компютер в школі та сім'ї. – 2006. – № 5. – С. 27 – 29.

3. **Дзюбенко А. А.** Новые информационные технологии в образовании / А. А. Дзюбенко. – М., 2000. – 104 с.

4. **Довгопол И. И.** Современные образовательные и педагогические технологии / И. И. Довгопол, Т. А. Ивкова. – Симферополь, 2006. – 336 с.

5. **Закон України** „Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” [Електронний ресурс]. – Режим доступа : [http://zakon.rada.gov.ua/cgi\(21.08.09\)](http://zakon.rada.gov.ua/cgi(21.08.09)).

6. **Захарова И. Г.** Информационные технологии в образовании : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И. Г. Захарова . – М. : Академия, 2003. – 192 с.

7. **Зубов А. В.** Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособ. для студ. лингв. фактов высших учеб. завед. / А. В. Зубов, И. И. Зубова. – М. : Академия, 2004. – 208 с.

8. **Трайнев В. А.** Информационные коммуникационные педагогические технологии (обобщения и рекомендации): учеб. пособ./В.А Трайнев, И.В. Трайнев. – М.: Дашков и К , 2008 – 280 с.

9. **Куркін Е. Б.** Технологізація освіти – вимоги часу // Шкільні технології. – 2007. – № 1. – С. 22 – 32.

Hodyreva Yu. G.

The Essence of the Concept “Information and Communication Technologies” and the Validity of Their Use in Learning Mathematics

Through the analysis of scientific and technical literature of the essence of the concept “information and communication technologies”, to justify their appropriateness of the use on the lessons of mathematics in secondary school. The concept of “information and communication technologies” (ICT) is not clear. General ICT can be defined as a collection of various technological tools and resources used to support the process of communication and creation, dissemination, storage and information management, when these technologies are referring to computers, the Internet, radio and television, and telephone. Usually used typification of ICT on technical grounds-software and hardware. ICT is one of the learning tools that facilitate the implementation of educational ideas. Any learning tool has a specific teaching opportunities according to the educational objectives determine its didactic function. According to most researchers, to harmoniously combine and complement traditional and modern information and communication medium of instruction. Defined the concept of ICT can be argued that the use of ICT in teaching mathematics in schools provides an opportunity to study it to a new level. It should be emphasized that the incorporation of ICT in the learning process should be based on their pedagogically grounded conjunction with traditional teaching and learning systems with the necessary pedagogical justification of the appropriateness of use that is education at the present stage is to meet new needs and yet maintain their traditional strong side.

Key words: information and communication technologies, education system, education.

Відомості про автора

Ходирєва Юлія Григорівна – аспірантка кафедри педагогіки ДЗ
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2013 р.

Прийнято до друку 27.12.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Вакуленко В. М.